

Treurwilgtheater

THEATER Dat de spookachtige vermoedenis van Louis Couperus toch twee uur lang blijft boeien, is een pluim voor het spel, en de regie van Ivo Van Hove.

TONEELGROEP AMSTERDAM & TONEELHUIS

De dingen die voorbijgaan Tot 28 okt in de Bourla, van 8 tot 22 dec in Amsterdam www.toneelhuis.be

De pendule tikt, onophoudelijk. Krakend onder hun lange leven, schuifelen in *De dingen die voorbijgaan* van Toneelgroep Amsterdam en Toneelhuis vijftien personages over de scène, wadend door de tijd. Hol is hun blik, lijzig hun stem, gepasseerd hun bestaan. En dan moet de voorstelling nog beginnen.

Nee, Louis Couperus schreef met *Van oude mensen, de dingen, die voorbij gaan* (1906) geen montere roman. Centraal staat het huwelijk. Voor drie generaties van één Haagse familie is passie een uitdoofscenario, geluk een uitgestelde straf. De rest is kniezen. Een beetje zoals Tsjechov, maar zonder de humor.

Couperus verkoos vooral Grieks drama, vertaald naar het naturalisme van zijn tijd: een doodgezwegen relatiemoord van zestig jaar geleden ettert uit over de nazaten van oma Ottilie (Frieda Pittoors) en haar vriend Emile Takma (Gijs Scholten van Aschat). Beiden zitten pontificaal op scène, maar halen het einde van de avond niet.

Niet dat de rest van de familie wél nog in leven lijkt. Scenograaf Jan Versweyveld zet ze op twee lange rijen stoelen in een wachtzaal: een transitruimte naar de dood, waar ze hun bestaan bespiegelen in de voltooid tegenwoordige tijd. En zelfs al zorgt het jongere koppel Elly en Lot (Abke Haring en Aus Greidanus) met slagroom en aardbeien voor een korte sprankel van levenslust, toch heeft ook hun huwelijksportret meer weg van een doodsprentje.

Dat zoveel spookachtige vermoedens toch twee uur lang blijft boeien, is een pluim voor spel en regie. Ivo Van Hove tekent alle ouderdom met sober zwart en enkele machtige stillezens. Het TA-ensemble bewijst met verve dat oud allesbehalve versleten is. En tussen troost en thriller zorgt Harry De Wit voor een iele sound vol weldadige melancholie.

Maar ik kan er steeds moeilijker tegen: zoveel talent, zoveel middelen, om dan eens te meer een treurwilg op te tuigen. Valt er in theater echt geen enkel perspectief meer te verdedigen? In een grote achterspiegel kijkt de zaal zichzelf in het gezicht: oud Europa, dat zijn streven naar een betere toekomst heeft opgegeven en die neergang esthetiseert tot een zoete zwanenzang. De staande ovatie is er een van verloren zielen.

WOUTER HILLAERT